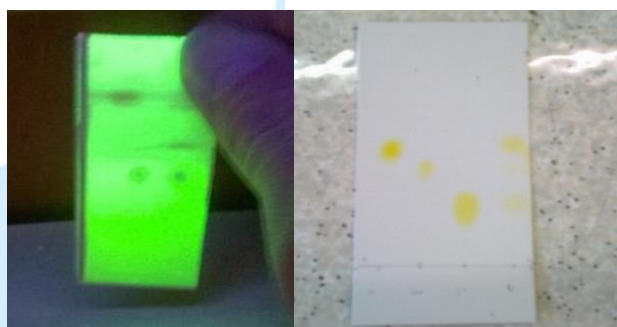

kimyoviy yutilish ham mavjud hisoblanadi. Sorbsiyaga teskari bo'lgan, yutilgan moddalarning sorbentdan ajralib chiqish jarayoni **desorbsiya** deb ataladi. Agar harakatsiz faza suyuqlik bo'lsa, analiz qilinayotgan modda unda erishi va u ikki faza orasida taqsimlanishi kerak bo'ladi. Bunday xromatografiya taqsimlanish xromatografiyasi deyiladi. Harakatsiz faza qattiq modda bo'lib, aniqlanadigan modda unda yutilsa, bunday usul adsorbsion xromatografiya deb ataladi.

Tajriba qismi: Rutinning chinligi va tozaligini qog'oz xromatografiya usulida aniqlash.

0,01 g rutinni (aniq tortma) 10 ml 95%li etil spirtida suv hammomi ustida aralashtirib turgan holda eritildi va sovutildi. Hosil bo'lgan rutin eritmasidan kapillyar orqali olib xromatografik qog'ozning start chizig'iga nuqtasimon ko'rinishda tomizildi. Xromatografik qog'oz yaxshilab havoda quritildi va n-butanol, sirka kislotasi va suvdan (4:1:5) tayyorlangan erituvchilar aralashmasi bilan to'yingan xromatografik kameraga joylashtirildi. Erituvchilar aralashmasi finish chizig'iga yetganda xromatografik kolonkadan olindi va havoda erituvchilar uchib ketguncha yaxshilab quritildi. Quritilgan xromatografik plastinka "UB-254" nuri oqimida ko'riladi. Bunda rutinining to'q jigar rangdagi faqat bitta dog'i ko'rindi. Keyinchalik xromatogramma natriy ishqorning 10% eritmasi bilan ochiltirildi, natijada sariq rangli dog' hosil bo'ldi. Rutin dog'ining R_f qiymati hisoblab topildi.

$$R_f = x/y$$

Bu erda, x – xromatogrammadagi dog'ning bosib o'tgan masofasi, sm;
 y – erituvchilar aralashmasining bosib o'tgan masofasi, sm.

Хулоса

Хроматографик анализ usullari juda katta amaliy ahamiyatga ega bo'lgan analiz usullariga kiradi. Bu usul nafaqat kimyo fanining ilmiy yo'nalishida, balki atom texnikasi, biologiya va tibbiyot, neft kimyosi va gaz sanoatida o'zining salmoqli o'rniga ega. Xromotografiya usuli farmatsevtika sohasida dori vositalarini tozaligini, chinligini aniqlashda muhim ahamiyatga ega. Bu usul yordamida dori vositalari tarkibidagi qo'shimchalarni, ularni miqdorini aniqlash va ularni bir biridan ajratishda foydalaniladi. Quyidagi tajribada qog'oz xromotografiyasi usulida rutinning chinligi aniqlanib kerakli natijalar olindi. Hukumatimiz qarorlari bilan mamalakatimizning yettida mintaqasida dori-darmonlar ishlab chiqarishga yo'naltirilgan erkin iqtisodiy zonalar tashkil etildi. Ishlab chiqarilayotgan dori-darmonlarning analizida asosiy rolni xromatografik analiz usullari tashkil etadi.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Меликулов, О. Ж., Кодиров, Н. Д., Баймурадов, Э. С., & ИСПОЛЬЗОВАНИЕ, Б. В. Ф. ORIENSS. 2022. № Special Issue 4-2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ispolzovanie-barbarisa-v-farmakoterapii>.
2. Mirzoyeva, F. A., Imamova, Y. A., & Melikulov, O. J. (2022). Medicinal plants and their properties. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(4), 1140-1144.
3. Melikulov, O. J., & Kodirov, N. D. (2022). 1.4-benzodiazepinning tibbiyotda qo'llanadigan vositalari. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(8), 313-317.
4. Melikulov O. J., Kodirov N. D. Furan va uning tibbiyotda ishlatiladigan hosilalari // *Science and Education*. – 2022. – Т. 3. – №. 11. – С. 178-185.
5. Imamova, Y. A., & Melikulov, O. J. (2022). Dori vositasiga shakl berish va dori vositadagi ta'sir etuvchi moddalarning ajralib chiqishi haqida tushuncha. *Science and Education*, 3(11), 126-134.

6. Meliqulov O. J., Kodirov N. D. Furan va uning tibbiyotda ishlatiladigan hosilalari // Science and Education. – 2022. – T. 3. – №. 11. – С. 178-185.
7. Meliqulov, O. J., Kodirov, N. D., & Baymuradov, E. S. (2022). 4-XLOR-5, 6-DIMETILTENO [2, 3-D] PIRIMIDINNING TO'YINGAN GETEROSIKLIK BIRIKMALAR BILAN REAKSIYASI. *Ta'lim fidoyilari*, 18(5), 285-288.
8. Meliqulov, O. (2021). 2H-4-GIDRAZINIL-5, 6-DIMETILTENO [2, 3-d] PIRIMIDINNING SINTEZI VA UNING ALDEGIDLAR BILAN KONDENSATSIYA REAKSIYALARI. *Scienceweb academic papers collection*.
9. Meliqulov, O. J., & Baymuradov, E. S. (2022). 2H-4-GIDRAZINIL5, 6-DIMETILTENO [2, 3-D] PIRIMIDINNING AROMATIK ALDEGIDLAR BILAN REAKSIYASI. *Scienceweb academic papers collection*.